

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ «ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» В ЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЯХ РІЗНИХ НАУКОВИХ ШКІЛ

INTERPRETATION OF THE CONCEPT OF «INVESTMENT ACTIVITY OF THE ENTERPRISE» IN THE ECONOMIC THEORIES OF DIFFERENT SCIENTIFIC SCHOOLS

У статті розглядаються різні визначення поняття «інвестиційна діяльність підприємства» в розрізі окремих наукових шкіл. Розкрито дискусійні моменти, пов'язані з конкретизацією категорій інвестиції та інвестиційної діяльності підприємства. Визначено сутність категорії «інвестиційна діяльність підприємства» з урахуванням теоретичної спадщини попередників. Узагальнено еволюцію визначень, які спираються на позитивні досягнення та досвід аналізу інвестиційної діяльності підприємства провідних економічних шкіл. Сформовано думку автора щодо аналізу даних термінів у науковій літературі.

Ключові слова: підприємство, інвестиції, інвестиційна діяльність підприємства, економічні теорії, наукові школи.

В статье рассматриваются различные определения понятия «инвестиционная деятельность предприятия» в разрезе отдельных научных школ. Раскрыто дискуссионные моменты, связанные с конкретизацией категорий инвестиции и инвестиционной деятельности предприятия. Определена сущность категории «инвестиционная деятельность предприятия» с учетом теоретического наследия предше-

ственников. Обзор эволюцию определений, которые опираются на положительные достижения и опыт анализа инвестиционной деятельности предприятия ведущих экономических школ. Сформирован мнению автора по анализу данных терминов в научной литературе.

Ключевые слова: предприятие, инвестиции, инвестиционная деятельность предприятия, экономические теории, научные школы.

The article discusses different definitions of "investment activities of the company" in the context of the individual scientific schools. Debatable points were solved, which are related to the specification of categories of investments and investment activity of a company. The essence of the category of "investment activities of the company is defined" with the theoretical heritage of predecessors. The evolution of definition was generalized and the definitions rely on the positive achievements and experience in investment analysis of the company of the leading economic schools. The author's thoughts were formed to analyze the data in terms of the scientific literature.

Key words: business, investment, investment enterprises, economic theory, scientific schools.

УДК 330.322.01

Ємець О.І.

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

Постановка проблеми. У процесі формування ринкової економічної системи необхідною умовою формування стабільного становища і розвитку підприємства є здійснення ним ефективної інвестиційної діяльності. Це дозволяє маневрувати фінансовими ресурсами господарюючих суб'єктів та, шляхом їх ефективного використання, забезпечити безперервність процесу виробництва та реалізації товарів та послуг, на основі його постійного відновлення і розширення.

Інвестиційна діяльність підприємства є об'єктивним процесом, який розвивається відповідно до властивих йому закономірностей і відіграє важливу роль для розвитку економіки. Суб'єкти господарювання змушені приймати рішення щодо залучення фінансових ресурсів у вигляді інвестицій для зміцнення економічної безпеки підприємств та подолання фінансових проблем [1, с. 132].

В економічній літературі відсутній єдиний підхід до трактування поняття «інвестиції» та «інвестиційна діяльність підприємства». Так, наприклад, поняття «інвестиції» ототожнюється з капітальними вкладеннями, «інвестиційна діяльність підприємства» – з інвестуванням. Хоча ці поняття за своєю суттю та економічним змістом не однозначні.

Пошук оптимальної моделі, що стимулюватиме інвестиційну діяльність підприємства, вима-

гає глибокого знання її історії, теорії та практики, саме тому доцільним є розгляд основних історичних етапів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвитку теорії та практики інвестиційної діяльності підприємства в Україні присвячено багато наукових праць, які представлені вітчизняними авторами: Ємець О. І. [1], Здреник В. С. [2], Змієнко М. О. [4], Смесова В. Л. [7], Нехайчук Д. В. [8], а також зарубіжними Милль Дж. Ст. [3], У. Шарп [10] та інші. Проте, зважаючи на практичну значимість інвестицій у відтворювальному процесі підприємства й на важливість дослідження окремих аспектів теорії та практики аналізу інвестиційної діяльності підприємства, – урахування особливостей протікання сучасних економічних процесів у країні, потребує проведення подальших досліджень у цій галузі, розробки нових підходів, оскільки виконані наукові розробки здебільшого торкаються лише окремих сторін аналізу інвестиційної діяльності підприємства, по суті не охоплюючи загальнотеоретичних питань, які б систематизовано відображали цей процес як певну структурізовану цілісність.

Враховуючи це, виникає доцільність поглиблення вивчення особливостей сучасного стану та тенденцій розвитку інвестиційної діяльності підприємства з метою їх теоретичних узагальнень.

Актуальною стає розробка такої аналітичної системи дослідження інвестиційної діяльності підприємств, яка б поєднувала використання багаторічного досвіду світової економічної аналітики з урахуванням особливостей розвитку української економічної думки.

Формулювання цілей статті. У статті поставлено завдання – проаналізувати основні підходи до визначення інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства, з позицій теорій різних економічних наукових шкіл.

Виклад основного матеріалу. Глибоке засвоєння економічної науки пов'язане з пізнанням її історичних джерел і закономірностей розвитку. Жодна галузь науки не з'явилася раптово і кожна з них є продуктом тривалої еволюції, нагромадження якісних ознак, постійного вдосконалення.

Налічується ціла низка наукових шкіл, представники яких здійснили неабиякий внесок у дослідження інтерпретації поняття «інвестиційної діяльності підприємства». Виходячи з цього, доцільно виокремити такі етапи:

- 1) зародження,
- 2) розвиток економічної думки,
- 3) економічні школи XIX – XX ст.

На різних етапах розвитку суспільства мали місце окремі елементи економічних знань щодо зародження інвестиційної діяльності підприємства. Їх ми бачимо в економічних пам'ятках таких стародавніх країн як: Стародавній Єгипет, Месопотамія, Антична Греція, Стародавня Індія та Стародавній Китай.

Першою пам'яткою, на нашу думку, є Кодекс Хаммурапі (XVII ст. до н.е.), який забезпечує правову основу для інвестицій, створення засобу для застави шляхом кодифікації дебіторського та кредиторського права щодо заставленої землі.

Так, Ксенофонт (430–355 рр. до н. е.) першим здійснив спробу аналізу поділу праці, розумів міру залежності поділу праці від розмірів ринку, був близьким до розуміння грошей як специфічного товару, виділяв дві їх функції – засіб обігу й засіб нагромадження (скарб). Власне, функція грошей як засобу нагромадження – є джерелом інвестицій.

Арістотель (384–322 рр. до н. е.) далі розвинув уявлення про обіг грошей як капіталу. Він розглядав шляхи досягнення багатства, розрізняючи сфери «економіки» («ойкос» – дім, домашнє господарство, «номос» – учення, закон; задоволення природних потреб людини й держави через придбання споживчих благ) і «хриматистики» (мистецтво наживати необмежені багатства через торгівлю й лихварство).

Від етапу зародження економічної думки, економічна категорія «інвестиції» стала однією з ключових, сутність якої вченими-економістами остаточно не з'ясована. Це пов'язано з тим, що наукові та системні за своїм змістом теорії інвестиційної діяльності підприємства були сформовані ще в середині XVI-XVII ст. на етапі розвитку економічної думки (таблиця 1).

Насамперед, соціально-економічна теорія торгових інвестицій – меркантилізм, предметом дослідження якого була сфера обігу, середовище «породження грошей грошима», тобто збільшення обсягів капіталу. Приблизникам теорії «мануфактурних» інвестицій пізнього меркантилізму властиве перебільшення ролі грошей, у яких вони вбачали чи не єдину умову розвитку виробництва. Сам термін «сучасна теорія інвестицій» припускає існування аналогічної традиційної теорії. По суті, як вважає багато хто з економістів, немає самої теорії, а є простий набір певних правил чи методів як, наприклад, широко відоме «золоте правило інвес-

Таблиця 1

Наукові школи, які займалися дослідженням інвестиційної діяльності підприємств на етапі розвитку економічної думки

Назва наукової школи (напряму)	Представники наукової школи (напряму)	Основні ідеї щодо інвестиційної діяльності
Меркантилізм	Томас Ман, Давід Юм, Жан Кольбер, Людвіг фон Зекендорф, Йоган Бехер	Меркантилісти визначали товарно-грошові відносини через первісне нагромадження капіталу, яке ставало умовою провадження інвестиційної діяльності, а також відзначали провідну роль держави у системі господарських відносин
Фізіократи	Француа Кене, Ж. Тюрго	Фізіократи вважали, що інвестиціями є початкові аванси, необхідні для придбання засобів виробництва у землеробстві, які не потребують щорічного відшкодування
Класична школа	Адам Сміт, Дж. С. Мілль	Представник класичної школи Адам Сміт відзначав дещо суперечливий характер інвестицій, пояснюючи це тим, що: інвестиції виступають як майно та гроші індивідуума, які приносять йому дохід (прибуток); інвестиції виступають як чинник виробництва, які, в свою чергу, створюють багатство у суспільному масштабі

Складено автором на основі [2, с. 239]

тування», згідно з яким «купувати треба дешево, а продавати дорого».

Поняття інвестиційної діяльності в межах теоретичних поглядів меркантилістів окремо не розглядалося. Однак, представники цього наукового напрямку не оминули увагою дослідження проблематики прирощення капіталу. Тим самим наголошуючи на тому, що гроші – це основне джерело інвестицій. Роль регулятора торгового балансу належала державі, що здійснювала активну протекціоністську політику щодо грошових потоків. В основу цієї політики покладалась принципи, сформульовані Тамасом Маном (1571-1641), Девідом Юмом (1711-1776) та інших, які зводяться до наступного: імпорт капіталу у формі іноземних інвестицій або прибутків від інвестицій за кордон чи іноземних позик означає зростання виробництва й обсягів майбутнього експорту товарів; надання грошових кредитів іншим країнам сприяє збільшенню притоку грошей; що призводить до їхнього здешевлення, тому вигідно вкладати їх у виробництво товарів.

Представник школи фізіократів Ж. Тюрго доводив, що немає значення в якій формі виступає капітал і якій країні завдячує своїм нагромадженням, важливо де саме він інвестується. Саме праці Ж. Тюрго стали остаточним підсумком тих поглядів на якісну природу капіталу та інвестицій, які набули дальшого розвитку у пізніших авторів і лягли в основу ліберальної інвестиційної теорії, а саме: визначення капіталу і інвестицій, як головної умови економічного розвитку суспільства. Він доводив, що розмір капітальних благ є змінними і залежать від розмірів доходу; а також залежність руху інвестицій від розмірів прибутків і відсотка, коли капітал ігнорує кордони у пошуках найвищої ціни на нього.

Беззаперечним є те, що представники школи фізіократів – Ф. Кене та Ж. Тюрго намагалися визначити першоджерела доходів від капіталу:

«чистий продукт» (у Кене) – величина якого залежить від вкладень капіталу;

«нагромаджені цінності» (у Тюрго) – визначає як вкладання капіталу, відповідно, як суму цінностей, певну кількість разів нагромаджені за рахунок ощадливої поведінки та спрямовані у виробництво. Однак поглиблених досліджень у сфері капіталовкладень ці економісти не проводили.

Основні аспекти інвестиційної концепції класичної школи політекономії, що стали початком генетичного аналізу інвестиційної діяльності підприємства, можемо представити у наступному твердженні Дж. Ст. Мілля: «усякий капітал, і особливо усяке прирощення капіталу, є результатом заощадження», тобто джерелом інвестиційних ресурсів визнано заощадження [3, с. 167].

Подальший розвиток теоретичних поглядів на причини прирощення капіталу тісно пов'язаний з

працями А. Сміта (1723-1790), який у книзі «Дослідження про природу та причину багатства народів» (1784) розглядає капітал як чинник виробництва і вводить поняття основного та оборотного капіталів. А. Сміт достатньо детально розглядає суть процесу інвестиційної діяльності підприємства, але без застосування при цьому самого терміна. Зокрема, він акцентує увагу на тому, що надлишковий капітал у промисловій сфері має залишатися всередині країни для подальшого розширення виробництва. Нагромадження капіталу, за Смітом, є наслідком заощаджень, а в їх основі лежать доходи.

Еволюція поглядів на сутність інвестиційної діяльності підприємства яскраво висвітлена у працях представників економічних шкіл ХІХ – ХХ ст. (таблиця 2).

При визначенні таких понять як «інвестиції» та «капітал» не можна не розглядати вчення такого видатного вченого, як Карл Маркс. Капітал він трактує як вироблені засоби виробництва, які переносять свою вартість на вартість виготовленого продукту. Маркс в своїй праці «Капітал» розглядає поняття «інвестиційної діяльності підприємства» з позиції простого і розширеного відтворення і акцентує увагу на тому, що позитивним моментом для економіки є інвестиції в розширене відтворення. Також він розглядав циклічність економіки та вплив даної циклічності на процес інвестування. Зокрема, він акцентував увагу, що попит на інвестиції буде підтримуватись, а капітал використовуватиметься на повну потужність доти, доки вкладені кошти принесуть хоч мінімальний прибуток. У своєму баченні інвестиційної теорії він намагався довести, що інвестиційна діяльність підприємства за умов капіталізму зумовлює розширення суспільства, збагачення одних за рахунок інших, сприяє протистоянню суспільних класів. Капіталісти заощаджують та інвестують із престижних міркувань і виходячи з потреб свого високого соціального статусу. Маркс розглядає інвестиції як функцію від прибутку і застерігає, що їх не можна розглядати як функцію від норми прибутку. Інвестиційна діяльність підприємства направлена на досягнення науково-технічного прогресу, що дає змогу капіталісту зробити більш дешевим основний капітал, зменшити його витрати на одиницю проекту.

Авторитетний представник австрійської школи Ф. фон Візер розвинув у своїх працях ідеї маржиналізму. Розробляючи теорію інвестиційних, виробничих благ, він розглядає витрати як своєрідну корисність. «Економісти нової хвилі» сформували засади неокласичного аналізу інвестиційних процесів, які передбачали саморегулювання інвестиційної діяльності підприємства. Припускали, що головними чинниками саморегулювання є норма прибутку та ставка відсотка, а необхідними

**Економічні школи XIX – XX ст.,
які займалися дослідженням інвестиційної діяльності підприємств**

Назва наукової школи (напряму)	Представники наукової школи (напряму)	Основні ідеї щодо інвестиційної діяльності
Марксизм	К. Маркс	К. Маркс розкрив зміст стадій інвестиційного процесу, виділивши зокрема такі: інвестування, перетворення вкладених цінностей у приріст капітальної вартості, отримання доходів або прибутку
Маржиналізм	К. Менгер, Ф. фон Візер, Є. БемБаверк	Маржиналісти виділили та систематизували фактори, які впливають на попит та пропозицію інвестиційних ресурсів
Неокласична школа	А. Маршалл, Е. Денісон, Р. Солоу	А. Маршалл, який визначав інвестиції як втілення усіх витрат на капітал (витрати на торговельно-промисловий капітал, позики, інші форми контролю над грошовим ринком), які здатні приносити своєму власнику дохід у майбутньому
Кейнсіанська школа	Дж. Кейнс, Й. Шумпетер	Дж. Кейнс визначав, що «інвестиції – це початковий приріст цінності капітального майна у результаті виробничої діяльності даного періоду». Й. Шумпетер вважав за доцільне відносити до категорії «інвестиції» і кредитну емісію, і визнаючи, що саме інвестиційні процеси формують основні засади для формування базису економічного зростання, через активізацію та розвиток інноваційної діяльності
Неокейнсіанство	Е. Домар, Ф. Модільяні, Е. Хансена, Р. Харод	Неокейнсіанці першими почали досліджувати взаємозалежність та зв'язок інвестицій та науково-технічного прогресу, використовуючи у своєму аналізі математичний апарат
Монетаристи	М. Фрідман	М. Фрідман відзначав, що ціна інвестиційних ресурсів та загальна інвестиційна активність суб'єктів господарювання залежить і від кількості грошей в обігу, через що виникає необхідність регулювання даного показника, через розробку системного апарату впливу на такі показники, як величина грошової маси та швидкість її обігу, а також обсяги грошової та кредитної емісії
Інституціоналізм	Т. Веблен, Дж. Коммонс, Д. Б'юкенен, Дж. Гобсон	Запропонували аналізувати інвестиційні процеси у нерозривному зв'язку з політичними, правовими, соціальними, технологічними та іншими факторами впливу, підвищивши таким чином ступінь комплексності аналізу інвестицій як економічної категорії

Джерело: узагальнено автором на основі [4, с. 46]

умовами зростання інвестицій – зростання доходів, особливо тієї частки, що перетворюється на заощадження, а головною рушійною силою економіки – попит на товари. Дискусійним моментом є те, що більшість авторів визнавала, що поживлення інвестиційної діяльності підприємств може стимулювати держава, водночас, втручання держави може призвести до розбалансування ринку інвестицій.

Маржиналісти заклали основи уявлень про інвестиційний ринок та зробили спробу розширити коло чинників, що впливають на попит та пропозицію. Так, К. Менгер вирішував проблеми нагромадження капіталу з погляду відтворення його частин та намагався показати залежність вартості інвестиційних товарів від їх пропозиції [5, с. 111114]. Є. БемБаверк уточнив сукупність чинників, що впливають на ціну виробничого капіталу (інвестиційних товарів), а, отже, одночасно з цим активізують чи уповільнюють інвестиційний попит; визначав граничну корисність інвестиційних товарів, що, на його думку, залежить від граничної корисності вироблених з їхньою допомогою благ [6]. Одночасно вважаємо, що «Ахеле-

совою п'ятою» досліджень маржиналістів є надмірне поглиблення і вивчення практичних питань суб'єктів господарювання та відхід від вирішення проблем макроекономічного характеру [7].

Представники неокласичного підходу розширили межі інвестиційної діяльності підприємства, уточнили економічну інвестиційну модель. У ній поряд з об'єктивними (доходи та їхня структура, розподіл доходів, співвідношення між заощадженнями та споживанням, норма прибутку, процент і його рівень) та суб'єктивними (схильність до заощаджень, схильність до споживання) чинниками інвестиційної діяльності підприємства об'єктом дослідження стають і нові: структура капіталів, оптимальні розміри капіталів (обсягів інвестицій) з огляду на вичерпність ресурсів, часовий фактор інвестиційних процесів, ціновий фактор споживання інвестиційних товарів.

А. Маршалл розкрив як механізм ціноутворення на інвестиційному ринку, так і сукупність чинників, від яких залежать інвестиційні попит та пропозиція. З іншого боку, науковець підкреслив, що ціна інвестиційних товарів залежить від так званого споживчого надлишку («мірила додаткового

задоволення»), тобто від надлишку накопиченого капіталу, не використаного в якості інвестиційного ресурсу та заощадженого [8, с. 191]. Це зауваження дає підстави стверджувати про залежність обсягу ресурсів, які потенційно можуть бути використані для інвестиційної діяльності підприємства, від динаміки інвестиційної пропозиції.

Одним із вагомих вкладів Дж. Кейнса, що стосується інвестиційної діяльності підприємства, є проголошення необхідності активного регулювання державою інвестицій у національній економіці та застосування основних важелів залучення ресурсів, що потенційно можуть бути використані в процесі інвестування, у макроекономічне середовище. Результатом подібних заходів за Кейнсом повинно стати перетікання заощаджених коштів у реальне економічне середовище та активізація процесів інвестування.

Велика заслуга Й. Шумпетера, який проаналізував нерівномірності технічних нововведень і, відповідно, автономних інвестицій, розглядаючи їх як головний фактор циклічних коливань виробництва. Особливість цього підходу полягала в тому, що, аналізуючи причини динамічних змін, він концентрував увагу на інституціональних складових суспільного розвитку, а саме на інноваційній діяльності як функції виробництва. Рушієм прогресивного розвитку Й. Шумпетер визнав монополію, що створює можливість акумулювати величезні обсяги коштів для майбутніх інвестицій, для впровадження інноваційних програм. Однак у центрі його теорії був інвестиційний підприємець, який визначав інвестиційно-інноваційний чинник переходу від одного загального врівноваженого стану до іншого.

Позиція неокейнсіанців полягає в тому, що нерівномірність інвестиційної діяльності окремих підприємств, пов'язана як з наявністю часових лагів між інвестуванням та його наслідками, так і з неоднорідністю самих інвестицій. Якщо в Кейнса інвестиції є функцією процента і не залежать від величини доходу, то в теоріях динаміки не все так однозначно. Первісні інвестиції породжуються екзогенними факторами, такими як: технологічними і демографічними зрушеннями, залученням до обігу нових господарських ресурсів тощо. Вони дійсно є автономними і стають імпульсом до економічного зростання, сприяючи прискореному збільшенню національного доходу. Однак приріст національного доходу, у свою чергу, породжує збільшення інвестицій. Це вже похідні інвестиції, які залежать від динаміки зміни доходу.

Монетаристи наполягають на тому, що підвищити інвестиційні видатки можна лише збільшуючи стимули до заощаджень. Основоположник монетаризму М. Фрідмен не схвалює стимулювання економічного зростання за рахунок державного бюджету і головний акцент робить на необмеже-

ній свободі підприємництва. Рівень господарської активності, на його думку, визначається кількістю грошей, наявних в обігу. Грошова маса має регулюватися банківською системою і змінюватися пропорційно до зміни приросту національного продукту (відображається рухом кривої сукупної пропозиції вправо). Це сприятиме стримуванню інфляції і стабілізації економіки. З погляду монетаристів, держава впливає на економіку, послаблюючи здатність ринкової системи забезпечувати значну стабільність. Вона реалізує фіскальні та кредитно-грошові заходи, які хоч і мають позитивну мету, обумовлюють виникнення дестабілізаційних процесів під час здійснення стабілізаційних державних перетворень. На думку монетаристів, кредитно-грошова політика визначає рівень економічної активності набагато більше, ніж вважають кейнсіанці. Інвестиційна діяльність підприємства виступає найважливішим фактором, що визначає рівень виробництва, зайнятості та цін [9].

Представники інституціоналізму, також не залишили без уваги інвестиційну діяльність підприємства. Вони наголошували на необхідності врахування впливу позаекономічних чинників активізації такої діяльності та її кумулятивного розгортання; доводили, що роль держави в розгортанні інвестиційної діяльності полягає у створенні сприятливого інвестиційного клімату.

На думку Дж. Гобсона, в економіці статичного типу вся сума доходів трансформується у споживчі товари, реальна ж економіка відрізняється динамічністю, і тому потребує зростання кількості інвестицій та заощаджень, однак їх величини у таких умовах ніколи не дорівнюватимуть одна одній [9, с. 119131]. Прискорення темпів економічного зростання потребує нарощування інвестиційної діяльності підприємств, шляхом створення державою сприятливих умов. Тим самим, на наш погляд, Гобсон зробив крок для вирішення проблеми формування та оптимального розподілу заощаджень у матеріальне виробництво, відійшовши від типової неокласичної позиції.

Лауреат Нобелівської премії 1990 р. «за роботи з теорії фінансової економіки» американський економіст У. Шарп у праці "Інвестиції" вживає термін «інвестувати», що означає "позбутися" грошей сьогодні для того, щоб отримати більшу їх суму у майбутньому [10].

Висновки. На основі узагальнення поглядів багатьох дослідників зроблено спробу визначити сутність категорії «інвестиційна діяльність підприємства». В її еволюції можна виділити три етапи: 1) зародження, 2) розвиток економічної думки, 3) економічні школи XIX – XX ст.

У ході всієї еволюції економічної думки роль інвестиційної діяльності підприємства здебільшого пов'язувалась з володінням та накопиченням чогось. Визначення можливостей отримання

економічного доходу було у полі зору майже всіх напрямів та течій в економічній науці. Проте, найяскравіше пов'язували проблеми отримання прибутків та відтворення саме у зв'язку з інвестиціями лише представники економічної думки окремих напрямів.

Інтерпретація поняття «інвестиційна діяльність підприємства» з точки зору представників різних наукових шкіл, сприяє векторному вдосконаленню напрямків активізації інвестиційних процесів на підприємстві.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ємець О. І., Волошинович Х. О. Інвестиційна привабливість підприємств регіону в умовах глобалізації економіки [Електронний ресурс] / О. І. Ємець, Х. О. Волошинович // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 4. – С. 132-137. Режим доступу: http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/4_2016/28.pdf.
2. Здреник В. С. Особливості розвитку теорії та практики інвестицій і інвестування / В. С. Здреник // Інноваційна економіка. – 2013. – № 7. – С. 238-241. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_7_57.
3. Милль Дж. Ст. Основы политической экономии : в 3 т. / Дж. Ст. Милль; под общ. ред. А. Г. Милейковского. – М. : Прогресс, 1980. Т. 1. – 1980. – 494 с.
4. Змієнко М. О. Генезис інвестиційної теорії у системі економічної науки [Електронний ресурс] / М. О. Змієнко // Сталій розвиток економіки [Всеукраїнський науково-виробничий журнал]. – 2011. – № 5. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_5/44.pdf
5. Классика экономической мысли : В. Петти, А. Смит, Д. Рикардо, Дж. Кейнс, М. Фридмен. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2000. – 896 с.
6. 25 ключевых книг по экономике / А. Бейтон, А. Казорла. – Челябинск : УРАЛ LTD, 1999. – С. 138-154.
7. Смесова В. Л. Еволюція поглядів щодо економічної категорії «інвестиційний потенціал» [Текст] / В. Л. Смесова // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2012. – Вип. 36. – С. 15-19.
8. Нехайчук Д. В. Інвестиції як інструмент подолання кризових явищ: теоретичні аспекти та практична спрямованість / Д. В. Нехайчук // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип. 3(2). – С. 104-107. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2012_3%28%29_18.

9. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли / Б. Селигмен. – М. : «Прогресс», 1968. – 600 с.

10. Шарп У. Ф. Инвестиции / У. Ф. Шарп, Г. Дж. Бэйли; пер. с англ. – М.: Инфра-М, 2012. – 1027 с.

REFERENCES:

1. Yemets' O. I., Voloshynovych Kh. O. Investytsiyna pryvablyvist' pidpryyemstv rehionu v umovakh hlobalizatsiyi ekonomiky [Elektronnyy resurs] / O. I. Yemets', Kh. O. Voloshynovych // Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya. – 2016. – No 4. – S. 132-137. Rezhym dostupu: http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/4_2016/28.pdf.
2. Zdrenyk V. S. Osoblyvosti rozvytku teorii ta praktyky investytsiy i investuvannya / V. S. Zdrenyk // Innovatsiyna ekonomika. – 2013. – No 7. – S. 238-241. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_7_57.
3. Myll' Dzh. St. Osnovi polytycheskoy ekonomyy : v 3 t. / Dzh. St. Myll'; pod obshch. red. A. H. Myleykovskoho. – M. : Prohress, 1980. T. 1. – 1980. – 494 s.
4. Zmiyenko M. O. Henezys investytsiynoyi teorii u systemi ekonomichnoyi nauky [Elektronnyy resurs] / M. O. Zmiyenko // Stalyy rozvytok ekonomiky [Vseukrayins'kyy naukovo-vyrobnychyy zhurnal]. – 2011. – No 5. – Rezhym dostupu: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_5/44.pdf
5. Klassyka ekonomycheskoy misly : V. Petty, A. Smyt, D. Rykardo, Dzh. Keyns, M. Frydmen. – M. : EKSMO-Press, 2000. – 896 s.
6. 25 klyuchevikh knyh po ekonomyye / A. Beyton, A. Kazorla. – Chelyabynsk : URAL LTD, 1999. – С. 138-154.
7. Smyesova V. L. Evolyutsiya pohlyadiv shchodo ekonomichnoyi katehoriyi «investytsiynyy potentsial» [Tekst] / V. L. Smyesova // Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Ekonomika. – 2012. – Vyp. 36. – S. 15-19.
8. Nekhaychuk D. V. Investytsiyi yak instrument podolannya kryzovykh yavlyshch: teoretychni aspekty ta praktychna spryamovanist' / D. V. Nekhaychuk // Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'. – 2012. – Vyp. 3(2). – S. 104-107. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2012_3%28%29_18.
9. Selyhmen B. Osnovnie techenyya sovremennoy ekonomycheskoy misly / B. Selyhmen. – M. : «Prohress», 1968. – 600 s.
10. Sharp U. F. Ynvestytsyy / U. F. Sharp, H. Dzh. Beyly; per. s anhl. – M.: Ynfra-M, 2012. – 1027 s.